

GAZETA LWOWSKA.

W Poniedziałek

N^{ro}. 126.

28. Października 1822.

Wiadomości krajowe.

Uwiedomienia

C. K. Rządu krajowego.

I. Nayaśnieyzy Pan naywyższą uchwałą z d. 25. Sierpnia r. b. i stosownie do przepi-
sów naywyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia
1820 nadadź raczył Janowi Wenzlowi i An-
toniemu Bazylemu Turkani hurtownikowi w
Pradze, 5letni przywilej na poprawkę, która
co do istoty na sposobie pilnienia dek i pro-
stych sukien zasada się, przezco takowe nie
tak prędko iak zwykłe robione po utracie włó-
sów wierzchnich i po wytarciu aż do nici, zep-
sucia podpadają, lub nikczemnymi i przez po-
darcie się, nieużytecznymi stają się, ale iak
za zwyozay takowe artykuły włosiem zawsze są
pokryte, prędzę i za tańszą cenę produkowa-
ne bydź mogą, a przez pomnożenie roboty gre-
plowey do utrzymania prostego człowieka przy-
czynią się.

II. Nayaśnieyzy Pan naywyższą uchwałą
z d. 25. Sierpnia r. b. stosownie do przepi-
sów naywyższego uniwersału z dnia 8. Grudnia
1820 nadadź raczył M. A. Seidlerowi uprzy-
wileowanemu fabrykantowi sukna i kazimirku
w Brynie, a teraz w Wiedniu na dawney
tergowicy mięsney pod Nrm. 729 mieszkające-
mu pięcletny przywilej na odkrycie robienia
materyi iedwabnowętnianey, Burdelen (*bourre
de laine*) zwaney, osobliwie na suknie dam-
skie zdantney, która dla swojej ciężkości, mięk-
kości, ciągłości i trwałości przed wszystkimi
to znanymi materyjami wełnianymi, a dla zu-
pełney trwałości i dobroci swoich osobliwych
kolorów żywych przed wielu materyjami ied-
wabnemi na pierwszeństwo zasługuie, i pro-
porcyonalnie znacznie tańszą jest.

Z Wiednia d. 15. Października. — Dnia
20. b. m. o 12 godzinie stanęli w Innsbru-
ku Nasz Naytashawszy Cesarz i Cesarzowa w
naylepszym zdrowiu wśród bicia dzwonów,
hubu dział i moździerzów na górach i wśród
obrzyków nieprzeliczonego ludu; i wysiedli w

zanku, Z pobliskich gór schodziło tysiące kra-
iowych obrońców w narodowym stroiu, z cho-
ragwiami i z muzyką, do których przyłączyła
się gwardya miejska. Obadwa woyska zrobiły
szpaler, przez który iechali Nayaśnieysi Ce-
sarstwo wśród nieskończonych uniesień tego
wiernego ludu Alpów. Nasz naytashawszy Ce-
sarz i Cesarzowa udali się potem na balkon po
pod który kompaniami przeciągali obrońcy
krajui z rozezuleniem wołali swojemu uwielbia-
nemu Monarsze: »Niech żyje!« Całe miasto
nieposiadało się z radości względem dnia tego
tak uszczęśliwiającego mieszkańców, że miało
szczęście mieszczenia w swoich murach tak
powszechnie kochanych Panuiczych.

Kurs Wiedeński z dnia 16go Października: Obligacye
dlugu Stanu 5 procentowe w M. R. 87 — Obliga-
cye na pożyczkę do wygrania przez losy z r. 1820
za 100 ZR. M. R. — — Obligacye na pożyczkę do
wygrania przez losy z r. 1821 za 100 ZR. M. R. 107
1/2. — Certyfikaty na pożycz. r. 1821 za 100 M. R. — —
— Kurs na Augszburg za 100 Kur 99 1/2 Usz. —
Moneta konwencyjna za 100, 249 3/4. — Akcyje ban-
kowe, iedna po 99 1/2 ZR. M. R.

Wiadomości zagraniczne.

Portugalia i Brazylia.

Dnia 3. Października przybyły do Lon-
dynu listy z Bahii datowane d. 26. Lipca.
Widać z nich, że wyprawa pierwszych dni
Czerwca wyszła pod żagle, która podług do-
niesień nadeszłych ostatnim statkiem pocztow-
wym, do miejsca przeznaczenia swojego w do-
brym stanie dopłynęła, w pomienionym dniu
25. Lipca, ieszcze w Bahii nie stanęła. Wy-
prawa Rio - Janeirska, na poparcie strony
broniącęy niepodległości Brazyljskięy na-
zbroiona i równie pod żagle wyszła; toż samo
ieszcze nie przybyła. Jenerał Madeira, Ga-
bernator woienny w Bahii, otrzymał uwiedo-
mienie o wypłynieniu wyprawy Lishońskiej, w
skutek czego uzbroidł sześć okrętów liniowych,
by na wyniosłości morza koło portu S. Sal-
vador krążyły i były gotowe do dania pomocy
teyże wyprawie i ulatwienia ięy dostania się

do portu, gdyby eskadra Rio-Janeirská na nią uderzyć chciała. W Bahii nie wydarzyło się nic ważnego, ale skład rzeczy wskazywał bliższe i bardzo ważne przesilenie się. Gubernator kazał nieprzerwanie robić okło obwarowania miasta i poczynił przygotowania do zapobieżenia wszelkiemu napadowi ze strony mieszkańców. Związki z wewnątrz prowincyi były przecięte i wszystkie sprawy zatamowane. Obawiano się niezmiernie, aby mieszkańcy Bahii, mając sobie odcięte wszystkie środki do osiągnięcia tak pożądaney niepodległości od Rządu Brazylijskiego, nie wypuścili Negrów na wolność i nie uzbroili ich, co by nazygubniejszą byź mogło dla prowincyi.

Jestto zaiste charakterystycznym rysem walki w Bahii o sprawę Brazylijską i Portugalską, iż podczas, kiedy dwa woyska lądowe, poddani iednego Mocarstwa, stoją na stopie wojny, wtenczas dwie floty tego samego Mocarstwa w sile prawie także równe, poczynają to samo na morzu.

Eskadra Xięcia Rejenta ma zamiar, zająć flotyllę uzbroioną przez Stany iego Oyca, Króla Portugalskiego i gdyby się obiedwie eskadry spotkały, walkę wiedzionoby z obu stron pod iednakowemi banderami, ponieważ Brazylii przynajmniej imienni zostaje pod panowaniem Portugalii.

Hiszpania.

Z Madrytu pod d. 19. Września donoszą Gazety Francuzkie: »Jenerał Alvaro Chacon mianowano woyskowym i cywilnym Wielko-rządzą Ceu ty; byłego naczelnika politycznego Kadysu, Joachima Escaryio, naczelnikiem Vigo; Don Cabrere de Vavaresa naczelnikiem Soryi; Don Flocosa Estradę naczelnikiem Salamanki; Don Cajetana Isquierdo naczelnikiem St. Andre; Don Ramona Armendariza naczelnikiem Cuency; Don Antonia Marconchini naczelnikiem Toledo; Podpułkownika Pardo Bazar naczelnikiem Lugo; Don Antonia Bucha naczelnikiem Valadolidu, a Don Jacinto Manriquego naczelnikiem Zamory. Także i w woysku szczególnie między Pułkownikami i naczelnikami batalionów i szwadronów wielu postąpiło i przeniesień zaszło.«

W Madrycie najostrzejszą zwracają uwagę na podróznyc. Z 15 bram miasta stoi tylko 7 otworem, a i te zamykane bywają o pół do ósmey wieczorem. Alkadu Villi-Viciozy odlegley o mil 2 od Madrytu został do więzienia zaprowadzony, z przyczyny, że nie oznaymił natychmiast o bytności woyska dowodzonego przez Kanonika Toledańskiego A-

thanasiusza Garcyię. W nocy z 18. na 19. Września Kanonik ten miał się zbliżyć aż do mostu Segovii.

Quiroga mianowany głównym dowodcą drugiey woyskowej dywizyi przybył d. 6. do Korunny. Własnie przed nim przyjechał tam także Xiążę Infantado; na drodze spotkał się z milicyą Pontevedry, która śpiewała mu pieśń *Tragala...* i z pół mili towarzyszyła mu szycząc z niego.

Biskup Malagi w towarzystwie dwóch Xięzy przybył do Gibraltaru, lecz tylko miesiąc bawić mu tam pozwolono.

Rząd odebrał wielu gońców od Jenerałów dowodzących w pogranicznych prowincyach. Pułkownik Tabuenka donosi o pochodzie powstańców z Nawary do Katalonii przez Hueskę, Barbastro i most Montagnana. Liczbę tychże podaie na 3000 i powiada, że Bessieres został się w Nawarze. (Czy jako zbieg tego niema w wyciągu Francuzkim). Między mostem Montagnana i Benavarrą miała zapasć potyczka d. 18. Września, gdzie Baron Eroles pośpieszający zapewne Quesadzie na pomoc zbit Pułkownika Tabuenkę i poymał go w niewolę, o czém wszelako oczekujemy ieszcze dalszych doniesień).

Gazety rojalistyczne sprzeciwiają się wieściom rozsianym przez liberalne dzienniki: że Pułkownik pułku Alexander, miał 1200 żołnierzami opanować zamek Iraty, a Monitor twierdzi, że powieść ta gazety Echo du Midi jest bajką, iakoby Francuzkie woysko od kordonu zdrowia strzelać miały na milicyą konstytucyjną z Massanetu ścigającą dnia 28. Sierpnia gueryllasow rojalistycznych będących pod dowództwem Don Costy.

Gazeta Francyi zawiera list z Seo d'Urgel z dnia 17. Września, piszący: »To miasto wygląda teraz iak mała stolica; wszystko jest w poruszeniu; tu kują broń, tam szyć mundury, dalęj widać ięńców pracujących nad umocowaniem twierdzy. Potyczka pod San Roman była nader korzystną dla rojalistów. Kardona w krótcie poddać się musi; rojaliści obleżonym zatruli wodę, a ci ostatni iuż psie i kocie mięso ięć muszą. Sądzą, że skoro sie Kardona podda, rejencya założy tam swoje siedzibę. Quesada odjechał wczoray na swoje stanowisko odprowadzony od pikiety drażnow noszących mundury Francuzkie. — Niego iży Bessieres fatalnego Trappiscie wyplatał iży; rejencya wyznaczyła cenę za iego głowę. — Przybyła tu pewna osoba wielkiej wagi, lecz nie wiemy ieszcze przedmiotu ięć posłania. — Rejencya wydała w mnogięj liczbie odezwę

domieszkańców Katalonii, Arragonii, Nawarry i Biskai.«

Podług prywatnego listu z Madrytu z d. 25. Września umieszczonego w Dzienniku rozpraw, następujący jest stan teraźniejszy rzeczy w Gallicyi: Miasto St. Jago, stolica prowincyi, miasta Tuy, Orenze i Loriga aco większa cały kraj bliski jest wybuchu powstania. W Lorigę szczególnie wyrzekli to publicznie mieszkańcy i oczekują tylko przybycia sławnego Jago Alphonsa, by zatknąć sztandar Wiary. Pułk ieden odpułnął pospiesznie do Ferrolu w zamiarze udania się do Korunny. Pereira niszczy ciągle kamienie konstytucyjne, gdzie tylko podobne znajdzie; (ponieważ nie ma ich wszędzie). W St. Jago zhańbiono narodową milicją i wzywano ją publicznie; oddział rojalistów utworzył się w okolicy Orense i Villanewy; wszystkich więźniów z Kalanowy zaprowadzono do Orenze, bo wiadano, że ieden z nich, Kapitan Pereira, brat naczelnika rojalistów od tego ostatniego uwolniony będzie i na ich czele stanie. Tego samego dnia oddział ieden pułku Burgos zatrzymał trzy mury natadowane ładunkami i bronią, prowadziciele uciekli, a dotąd niewiadomo jakie było przyznanie tego transportu liberalistów nabawiającego niepokojem. W okolicy Albarect więziono kilku Alkadów, ponieważ byli oskarżeni, że sprzyjali wojsku dowodzonemu przez Jago Alfonsa.

Donoszą z Orihuelli, że sędzia pierwszej instancyi tego miasta znajduje się ciągle na czele powstających rojalistów tej prowincyi, i że wcale nie jest tak spokojny, jak to gazety donoszą.

W Oviiedo skazano na śmierć D. Alexandra de Roca Lamuga mającego posiadacza dóbr, z przyczyny, że się miał znajdować na czele iakiego spisku.

W prowincyi Leon wydały Władze rządowe proklamacyją, gdzie wzywają do broni młodzież i milicję, ażeby wyruszyli przeciw powstancóm, którzy tę prowincją opanowali.

Wiele z tych osób, które gmin przymusił odpułnąć z Barcelony do Majoriki, nazad się wróciło.

Polityczny naczelnik Toledański donosi, że oddział ieden milicji tego miasta poyął Kanonika Athanazjusza Garcyię w domu wiejskim w okolicy, w której Kanonik dowodził rojalistami i od 7. Lipca przebiegał z wojskiem prowincją i okolice Madrytu. Inny oddział rojalistów wpadł do Navalcarnero zanku oddalonego o mil trzy od Madrytu. Deme-

trynsz O'Daly obiął d. 22. Września dowództwo Madrytu i prowincyi.

Monitor donosi od granic Hiszpańskich pod d. 27. Września: Junta Nawarry podała się rejencyi d. 20. Września. Tak panuje nayspełniejszą zgodą między Hiszpańskiem, rojalistycznym wojskiem na granicy Francuzkię. Wojsko rojalistów Biskai wtroczyło do Nawarry; dla zwalczenia posilków, które Jenerałowi Espinozie przystane zostały. — Władze Sewilli wyznaczyły cenę za głowę naczelnika Sewilli Zalduwara; Gazeta Madrycka oznajmuje z d. 16. Września, że temu przybieciano 20,000 realów, ktoby przyprowadził Zalduwara żywego lub umarłego, lecz nie wspomina ani słowa o tęg prawdziwej urzędowej, że Zalduwar przyrzekł dać temu 40,000 realów, ktoby mu dostawił głowę sędziego pierwszej instancyi Sewilli.

Od Francuzkiego prowadzony szpiega przybył Jenerał Espinoza wieczorem dnia 14. Wrzesnia do Ochawii, gdzie się znajdowało Junta Nawarry. Na tak niespodziewane jego przybycie wzięli się rojaliści do broni, by go odpędzić; cofnął się, lecz nazajutrz przybył znowu o 5 godzinie, i kazał ze dwudziestu spiących żołnierzy pomordować. Rojaliści opuścili natychmiast Ochawię i oszańcowali się w górach pobliskich. Obiedwie strony miały u siebie do 1200 ludzi. O godzinie 8 zaczęły się potykać. Espinoza kazał rojalistów przez swoją jazdę atakować, a inne jego wojska składające się z prowincjonalnej milicji biły się w samy istocie walecznie. Mimo całej siły nieprzyjacielskiego ataku wytrzymał rojalistyczny Podpułkownik Arredondo wszelako przez pół piątej godziny. Chociaż żołnierze jego ponaywiększą część od dwóch dni dopiero przybyli do Ochawii i w żadnym ieszcze nie znajdowali się ogniu, odnieśli wszelako wyszczególniające się zwycięztwo nad Konstytucjonistami. Zdawało się, że korzyść będzie na stronie rojalistów; lecz Podpułkownika pułku Cesarza Alexandra zabito w potyczce, poczem wkraść się nieporządek do wojska Jenerała Espinozy. Natychmiast cofnął się ku Pampelunie. Rojaliści utracili iednego podofficera i mieli 40 ranionych, strata liberalistów w porównaniu z tamtymi była daleko znaczniejsza.

Oddział ieden Rojalistów złożony ze 400 ludzi przybył d. 26. do Irati i żądał broni, której dostał natychmiast, poczem dzielni ci rojaliści wyruszyli w pole.

Dnia 24. z rana napadli Rojaliści na wieś Junquere z małym wojskiem i ze czterema

działami. Malawilla dowodził tym napadem; mieszkańcy się pozamykali i własne chcieli się poddać, gdy o godzinie 10 potyczka raptownie przerwana została, rojaliści cofnęli się z pośpiechem i wśród strasznego krzyku rzucili się na Figeras, z kąd strzelanie słyszano. Dały się także słyszeć dział wystrzały, z czego wnosić było można, że potyczka na dwóch punktach razem prowadzoną była, i że Malawilla otrzymał rozkaz opuszczenia Junquery, by przyspieszyć odebranie Figueras.

Bardzo wielu Hiszpanów opuszcza swoją ojczyznę. Dnia 23. z. m. przybyli do szpitala Bayonny: Don Camileo, Xiążęta Ruspoli, Margrabia Boadilla del Monte, Donna Carlota Luiza Godoy Bourbon, Margrabina Boadilla del Monte sami Grandowie pierwszhey klasy.

Do Socoa zawinęły dwa Hiszpański statki, które oprócz załogi swojej miały jeszcze na pokładzie 14 Franciszkanów przybywających z Borneo, gdzie się ich klasztor znajduje.

Podług wiadomości z Madrytu z d. 26. Września umieszczonych w gazetach Francuzkich, odkryto tam kilkoma dniami wprzódysiężenie uknowane między wojskiem składającym załogę Madrytu w celu przygotowania poymaym Officeróm gwardyi podobnego losu, iakiego zeszłego roku doświadczył nieszczęśliwy Kanonik Vinueza. Jak brzmią te wiadomości, chcieli sprysiężeni wpaść uzbrowieni łaotami do więzienia i w wszystkich uwięzionym Officerom mozg roztraskać. Cywilny Gubernator Madrytu, chociaż sam do najgorliwszych zwolenników Deskamizadów należy, kazał wszelako podmieniać strażę koło więzienia, a Officerow dowodzących temi strażami uczynił za życie więźniów odpowiedzialnymi.

Piszą z Granady pod d. 14. Września, że Riego przybył tam dniem wprzód i od Deskamizadów w tryumfie do pomieszkania swojego był prowadzony.

Wielka Brytania i Irlandya.

Upłynionego dnia St. Michała obrano podług Konstytucyi nowego Lorda majora Londynu. Wybór padł na Aldermana Pana Heygate.

Francya.

— Z Paryża d. 30. Września. —

Król Jmé przeznaczył 4,000 fraków z prywatney swojej kassy dla wdów i sierot po tych, którzy przez zapalenie składu prochu niedaleko Kolmaru życie utracili, lub skałeczonymi zostali. Dla nieszczęśliwey córki

Pana Pelissier wyznaczył Monarcha 500 fr. roczney pensyi, a obu iego synów kazał bezpłatnie przyjąć do szkoły publiczney.

Wielka szkoła Normalna w Stolicy została zniesiona; a na iey miejscu utworzono inną pomnieysze szkoły pod kierunkiem Akademii.

Podług wiadomości z Poitiers z d. 29. Wrześ. osądzeni winowacy rozdzieleni inż byli o 3 dni od siebie. Fradin, Jaglin, Senechault znajdowali się w iedney izbie, Berton umieszczony był osobno sam ieden; także Caffé i Saugin mieli osobne umieszczenie. Berton nie przyjął dachownego pocieszenia od Xiędza Lambert, Caffé i Saugin wzgardzili także tym religijnym posiłkiem.

— Z Paryża d. 5. Października. —

Rozporządzenie Królewskie z d. 2. b. m. stanowi: że urzędnicy Administracyi centralney oddaleni od służby z powodów oszczędności lub zmnieyszonych czynności, odebrać mają w zastępstwie pensyi wynagrodzenie połowie pensyi podczas ich oddalenia pobieraney wyrównywiają e, a to pierwszego roku po ich uchyleniu. Po upływie tego pierwszego roku, owe pieniężne wynagrodzenie zamienionę bydź ma na pensyją podług stopy regulaminem ustanowioney dla tych urzędników, którzy lata do pobierania pensyi wysłużyli. Owi zaś, którzy do żadney pensyi prawa sobie rościć nie mogą, otrzymać mają, iako wynagrodzenie ilości naymnieyszą pensyi odpowiadającę ich dawnięy pobieraney płacy.

Z Cambray d. 2. Października. — Handel, rękodzielnie i fabryki nie kwitnęły jeszcze nigdy tyle w Pikardyi, Artezyi i Francuzkięy Flandryi, iak teraz. W St. Quentin wzniesło się nowe miasto zupełnie nowym smakiem wybudowane. Pomnieysze miasta i miasteczka rękodzielnicze równiny Lille, są bardzo czynne i codzień ponnaża się liczba domów, warsztatów i składów.

Wojsko będzie całkiem uzupełnione z końcem b. m. Już od d. 1. Lipca gwardya Królewska złożona z 20000 ludzi wszelkięy broni nie przyymowała więcey zaciągonych równie 10 pułków dragonów, 24 kónnych strzelców, 6 pułków husarów i cała inżynierya; 5 pułków piechoty liniowey, 3 lekkiey jazdy i kirysyery, były szczególne oddziały woyska, którym jeszcze cokolwiek ludzi brakowało.

Z Bordeaux piszą pod d. 27. Września: »Od czasu zniesienia kordonu zdrowia wszystke, co z Hiszpańskich portów przybywa, podpada tylko pojedynczey kwarantannie dni dzieięciu. Sąsiedztwo woyska składającego teraz korpus obserwacyyny, robi drożyznę zboża, do

tego i to się jeszcze przyczynia, że w niektórych pogranicznych miastach mówią o założeniu wielkich magazynów. Mówią, że Rząd porządził, zakupienie wielkiej ilości zboża żywności dla koni w południowych Departamentach Francji. Jedyną dywizyją wojskową nie należącą do kordonu zdrowia wziętą została do wojska obserwacyjnego.

W dalszym ciągu sprawy Bertona dnia 17 września, w czasie czytania obron oskarżonych, zdarzały się często żywe przemówienia między Adwokatami i urzędem publicznym. Wójt Pontois nazywał go kilkakrotnie i urzędem oskarżającym (*Ministre accusateur*). Nie podobało się to Jeneralnemu Prokuratorowi, który oświadczył, iż tylko jest oskarżycielem, ale i czyścicielem, iż nie należy używać niestosownych wyrazów i brudnych (*sabes*) nauk lewey strony oskarżanych, w obliczu Sądu. Współobroncy polecieli Panu Pontois, aby nadal wstrzymał się od wyrażen nieprzychylnych. — Z powodu innej obrony, rzekł Pan Boncenne: »Nie potrzebuje bronić Pana Marchais, Jeneralny Prokurator uznał go za niegodnego w swoim akcie oskarżenia. Żądam, aby go zapisano do protokołu.« — Odpowiedział mu, iż to nic nie znaczy i że dla tego oskarżeni mogą go osądzić. — »Domagam się, aby (rzekł Boncenne), aby przysięgli dla obrony zapisali to w protokole.« — Dnia następnego nie stawili się Pan Drault i kilku obrońców. Kazano go przywołać, a publicznie go rżanił. Kilku Adwokatów odmówiło się od obrony z powodu nieprzychylności; Prezes nie przyjął tej wymówki, mówiąc, iż mieli do tego czas trzydniowy, tymczasem Prokurator Jeneralny miał tylko 24 godzin do ułożenia swych wniosków; polecił zatem Adwokatom, aby na dzień 8. b. byli gotowi, bo czas jest nagły, a gdyby przysięgłych zachorował, wszystko musiałoby być gotowe i nie byłoby końca. Dnia 8. t. m. gotowe już były obrony, ale słabe, tak powierzchowne, iż zda się, że obrońcy umyślnie się zmówili. — Wywodził Prokurator Jeneralny z zbiłkowania zarzutów Bertona. Nie wspominał nic o obrażeniu jego osobę i władzę; lecz wreszcie na ocenianiu zdania oskarżonych, i oświadczył, iż mieli zamiar dozwoleń, to jest, utrzymania Konstytucyi i tylko w środkach pomylić się mogli. — »Berton (rzekł) śmiało porównał się z Quiroga i Riegiem, a z powo-

du skutków, jakie ztąd dla siebie przewiduje, z Portierem i Lacy. Lecz w tém miejscu idzie o godny kary zamiar i godne kary środki. Są środki konstytucyjne czuwające nad Konstytucyją, zapobiegające zamachom przeciwko nię i one niweczające. Można podawać projekta do praw, oskarżać Ministrów; wolno to czynić nietylko Izbie Deputowanych, ale całemu Narodowi, bo wybiera Deputowanych. Lecz brać się do broni, buntować wojsko, używać sztychetów i bagnatów, jest toż samo, co nświęcać najobrzydliwszą maxymę, iż powstanie jest najwyższym obowiązkiem; uzbraić się dla utrzymania Konstytucyi, a obalenia Ministeryum, jest to uzbraić się przeciwko Królowi, który czuwa nad Konstytucyją, który swoich Ministrów wybiera i zmienia.« — Mówił następnie o Deputowanych lewey strony, którzy przez swoje powątpiewanie, przez zarzuty czynione istnjącym prawom i Rządowi, rozniecili ogień w sercach Francuzów. — »Nie tworzą oni (rzekł) konstytucyjnę opozycyi, lecz spisek, który chce obalić większość i zająć ię miejsce; który grozi samemu Tronowi i który zrodził wewnętrzne zamieszania 1820. roku i wybor mordęcy Króla (Gregoire). Przecież Opatrzność Boska tak zrządziła, iż przez nowe prawo wyborów, Francya i Monarchia ocalonemi zostały. Doktryniści sami przez się upadli i porzucili związek niegodziwy i zdradny. Ligiści (*Ligueurs*) zostali sobie samym zostawieni, oddychali z początku posłuszeństwem i wiernością, lecz wkrótce stali się Sędziami Konstytucyi i wyrzekli się posłuszeństwa Królowi, utrzymując, iż zgwałcił Konstytucyją. Teraz przeciwko większości Izby stawili tak zwaną energią Narodu; teraz utworzyli ciągle trwający spisek i tajemne stowarzyszenia; teraz oświadczyli, iż Francya niechętnie przyjęła na swoje łono Bourbonów i Króla; teraz chcą konstytucyjnego Króla w innym rodzaju, w rodzaju Quirogi, Riega i Pepego. Nie powiedziały bowiem Berton w obronie swojej, iż nie jest buntownikiem, że nie byli niemi rycerze wolności, że nie byli niemi Riego i Quiroga, że ci umocnili Tron Króla i zabezpieczyli szczęście Hiszpanii?« — Wspomniał mówca słowa Grandmenila, wyrzeczone do Wólkela, że wiedział zamysły samego Komitetu dyrygującego, że bunt miał wybuchnąć w Paryżu, i tak tylko byłby się udał napad na Saumur. — »Czyliż wtedy (zapytał się Prokurator) nie byłoby się wydarzyło we Francji to, co się stało w Hiszpanii? Czyliż rycerze wolności nie są tém samem, co żołnierze Quirogi i Riega? Gdyby Berton

był tylko czytał Dzienniki Hiszpańskie w czasie swojego uwięzienia, gdyby tylko widział był opis wojny domowej w tym nieszczęśliwym narodzie, nie byłby się dopuścił naganego nierozsądku porównyując się z Riegiem i Quirogą.* — Kończąc mowę swoją Jeneralny Prokurator obrócił się do przysięgłych i rzekł: — »Już kończę i dziękuję W Panom za ciągłą uwagę. Kiedy już jesteście bliscy wyrokowania, niech obraz Ojczyzny stanie wam przed oczyma; słuchajcie ię głos; wola do was o swoją opiekę i całość. Niegodni obywatela chcą Tron obalić; przedewszystkiem zaś stąrają się zepsuć charakter Narodowy. Dobry, szlachetny i wierny Naród, chcą zamienić w okrutny, krwi niesyty i podły. Tworzą tajemnie zakazane związki, których hasłem jest: sztylet i śmierć. Kniaż spiski, przysposabiają bunt i powstania; a występki, które Sąd ma przed oczyma, są ich dziełem. Czyliż powrócicie im W Panowie narzędzia, które tak polubili? Czyliż znowu arbitralny Rząd ma zastąpić miejsce prawego Króla we Francyi? Czyliż znowu tłum huntuńczy ma wznosić chorągiew rokoszu i twierdzom zagrażać? Chęcie nadewszystko prawdziwym sprawcom tych zbrodni dadź rękomią bezpieczeństwa i szczęścia, łagodząc prawa, powracając im część agentów, którzy wyznają i zeznali, iż nosili broń przeciw Królowi i Rządowi? Czyliż ich przeczorna mądrość i polityka dość długo im już nie służyła? chęcież pomóż im do dłuższego ukrywania się? Lecz drąj inż a wściekłość ich zamienia się w trwogę. Nie, Mości Panowie, nie powrócicie im przeszły ich zgubny spokójności; sprawiedliwość wasza będzie goncem większy bo Narodowy sprawiedliwości, która, iak się spodziewamy, wkrótce będzie wymierzona.« — Po Prokuratorze Jeneralnym, mówił Berton; lecz zamiast bronięcia siebie, starał się, okryć Jeneralnego Prokuratora skargami i obelgami.

Królestwo Oboiej Sycylii.

Król Jmó wyrokiem z d. 12. z. m. względnie podania Prezydium Uniwersytetu i nauk na prowincyiach z téj strony ciasniny morza następujące poczynił rozporządzenia: »1) Dotychczas trwająca Junta publicznych nauk zaprowadzona reskryptem z d. 31. Października 1821 ustaie. 2) Uniwersytet nauk otrzyma Prezesa mianowanego przez Króla. 3) Ten czuwać będzie nad naukowemi zakładami i wyda stosowne roz-

porządzenia. 4) Tenże Prezydent prezydować będzie kommissyi rewizyjney książek z zagranicę. 5) Będzie także głównym Nadzorcą wszystkich liceów, kolegiów, publicznych i watnych szkół w prowincyi Neapolu. 6) gdzie miał na to baczenie, czyli przełożeni, czyściele i uczniowie czynią swoje powinności, czyli ostatni robią postępy. 6) W innych prowincyiach z téj strony morza urząd ten powierzony będzie Kommissyi mającej w Stolicy trzy dędy prowincyi swoje siedzisko i składający się z trzech godnych mężów mianowanych przez Króla. 7) Wyżwspomniony Prezydent i profesorów tworzą Juntę, która zatrudniać będzie publiczną nauką w powszechnym wyścicie środkami do ięj poprawy i wyznaczeniem w tym celu. 8) Prezydent stanie Sekretarza przez Rząd mianowanego. W skutku wyroku tego obrany został Prezydentem Królewskiego Uniwersytetu Nauk w mieście Pozzuoli, D. Carlo Rossini.

Podług wiadomości z Neapolu Rothschild pożyczł znowu temu państwu 20 millionów dukatów (niemal 33,000,000 w srebro).

P r u s s y.

Z Berlina d. 10. Października — narcha nasz, w podróży do Werony, iedźzał d. 29. z. m. przez Strasburg, kilka godzin zabawit. Jenerał Porucznik wódzca dywizyi wojskowej, Prefekt miasta, Jenerał dowodzący w Departamencie, mieli zaszczyt bydź stawionymi Monarchą, który potem w kościele Ewangelickim Ś. Tomasza oglądał grobowiec Karla de Saxe i inne osobliwości. Wyjechał do kwatery w Strasburgu, niemo w głównej kwatery dywizyi, a dziawszy się, iż Jenerał z powodu choroby urodzin Xiążęcia Bordeaux, zaprosił do siebie znakomitszych urzędników na uczczenie zdrowia Króla, Xiążęcia Bordeaux, Królewskięy i wszystkich wiernych i wiencorem około godziny ótęy wyjechał Xiążęta Pruscy, Fryderyk Wilhelma i Fryderyk Karol Alexandera, przybydź d. 30. z. m. do Strasburga, zaiutrz udadź się w dalszą drogę. Zauważ dla nich 24 koni.